

הדברת מחלות קרקע בכלניות

בכל הצמחים הנגועים; על כן לא נלקחו עוד מדגמים.

טבלה 1. אחוזי הצמחים הנגועים

מועדי התצפית	18/1	14/2	2/3	16/3
א' — תיאבנדזול	0	0.5	0.5	3.0
ב' — בנלאט	1.5	2.5	3.4	5.1
ג' — טרכלור	2.2	15.3	29.1	47.1
ד' — היקש	8.6	17.0	29.8	50.0
מובהקות 5%—LSD				13
1%—LSD				18.8

ניסוי 2

החלקה — באותו איזור. הקרקע כבדה יותר, והי- ניקוז לקוי יותר. כמויות הזבל קטנות יותר (10 מ"ק זבל אורגני ו-2.5 מ"ק זבל עופות). הכנת השטח והצפיפות — כמו בחלקה הקודמת. הזן — De Caen — Mr. Fokker. החלקה לא קיבלה טיפולי קרקע לפני השתילה.

טיפול הניסוי היו (ק"ג/ד': א) בנלאט 0.5, (ב) תיאבנדזול 0.5, (ג) אליסן 3, (ד) טרכלור 10, (ה) היקש.

הטיפולים ניתנו לאחר השתילה, באופן זה: התכ- שירים מוססו במים וניתנו בהשקיה ממזלף-גינה, לפני הנביטה, כל טיפול בשתי חזרות, כל חזרה על גדודית אחת באורך 10 מ'.

גם כאן נערכו התצפיות באותם מועדים כמו בניסוי הקודם. גם כאן לא נמצאה כל פגיעה בצמחים. במקרה זה לא נמצא כל הפרש בעל משמעות בין החמרים.

דיון ומסקנות

תוצאות הניסוי אישרו את ההנחה, שהתכשי- רים בנלאט ותיאבנדזול יעילים נגד מחלת הקש- יוניה למשך תקופה ארוכה. יש הפרש ניכר בין יעילותם של החמרים האלה לבין יעילות התכ- שיר המומלץ כיום, P.C.N.B. בין שני התכשי- רים שהושוו לא נמצא הפרש בעל משמעות, אולם נראה כי תיאבנדזול עולה במידה מועטה על בנלאט. הניסוי השני לא נתן למעשה כל תוצאה, אף על פי שהיתה נגיעות במחלה. הסיבות לכך אינן ברורות, אך עשויות להיות קשורות בשיטת הטיפול (במקרה זה — השקיה במזלף על קרקע לחה), או בתנאי המקום, השונים מאלה שבניסוי הראשון. יש טעם לחזור ולבחון תכשירים אלו בשיטות טיפול שונות, כדי למצוא את שיטת הטיפול ואת הכמות האופטימלית.

יאיר אלבר

מדריך פרחים

דן אבס
מדריך להגנת הצומח
לשכת רחובות

שה"מ, משרד החקלאות

הכלניות הן גידול רגיש מאוד למחלות קרקע שונות. הקשה וההרסנית שביניהן היא הקשיוניה (Sclerotinia). היא תוקפת את הצמחים מסוף דצמבר ועד לסוף מרס. זוהי עונת היבול והיצוא של הפרחים.

נזקיה מרובים, אם אין נוקטים אמצעים נגדה. חמרי הריסוס נגד מחלה זו חריפים ביותר, ועלו- לים אף הם לגרום נזקים, על-ידי צריבת עלים ופרחים.

עם הופעת חמרי ההדברה החדשים בנלאט ותיאבנדזול, נמסר כי הם עשויים להיות יעילים נגד המחלה, בעלי משך פעילות רב, ואין הם צורבים את הצמחים.

נערכו אפוא ניסויים אחדים כדי לברר את הדבר. התוצאות נמסרות בזה.

ניסוי 1

הזן ששימש לניסוי — De Caen Wicabri, פקעות מטופלות בגודל 3/4 מיבוא מצרפת. מקום הניסוי — משמר-אילון. החלקה קיבלה זיבול רב (20 מ"ק זבל אורגני ו-4 מ"ק זבל עופות לדונם). הפקעות נשתלו על גדודיות ברוחב 40 ס"מ, שתי שורות על גדודית, ובין הגדודיות שביל ברוחב 40 ס"מ. צפיפות השתילה — 10 פקעות בממוצע למטר שורה. הקרקע כבדה, אבנית (טיפוסית להר). כל החלקה קיבלה טיפול-קרקע לפני השתילה, לפי 10 ק"ג טרכלור 75 + 5 ק"ג דיאלדרין 4% לדונם, ב-26.9.69. חמרי הניסוי ניתנו בתערובת עם דיאלדרין 4% בכמות מקבילה ב-25.9.69. ההצ- נעה היתה בגירוף לעומק של 2—3 ס"מ. החמרים ששימשו לניסוי היו: (א) תיאבנדזול, לפי 0.5 ק"ג לדונם (ק"ג אחד לדונם ערוגות); (ב) בנלאט באותה כמות; (ג) הטיפול הרגיל — היקש א'; (ד) דיאלדרין 4% בלבד — היקש ב'. כל טיפול ניתן ב-4 חזרות באקראי. כל חזרה היתה על גדודית אחת באורך של 5 מ' וכללה כ-100 פקעות שתולות.

הפקעות נשתלו ב-29/9—30/9. תצפיות נביטה וגי- דול נערכו ב-10/10, ב-22/10 וב-28/10. נביטה מלאה היתה ב-22/10, ואז נספרו הצמחים. לא נתגלה עיכוב בעל משמעות בנביטה, בגדילה ובפריחה, בשל חומר זה או אחר מבין אלה שהיו בניסוי.

כל השטח קיבל טיפול סטנדרטי, כנהוג בשטחי כלניות. מחלות הריקבון החלו להופיע באמצע ינואר. במועדים 28/1, 14/2, 2/3 ו-16/3 נספרו הצמחים שנפגעו או מתו ממחלות שורש.

במועד הבדיקה הראשונה נלקחו מדגמים אחדים לבדיקה; הפקעות נמצאו נגועות כולן בקשיוניה, וחלקן גם בריווקטוניה. במועדים שאחרי-כן נמצאו הקשיונות והתפטיר האפייניים למחלה — כמעט